BOLDOG BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ A „SZEGÉNYEK ORVOSA”

A FOGLALKOZÁS BEMUTATÁSA

Boldog Batthyány-Strattmann László életútján keresztül a szakmai kiválóság és a hit egységét bemutatni. A cél, hogy a diákok ne csak egy történelmi alakot ismerjenek meg, hanem egy olyan példaképet, aki magas társadalmi rangját (herceg) és a tudományos felkészültségét (orvos) mások, különösen a legrászorultabbak szolgálatába állította, és ezen keresztül élte meg keresztény élethivatását és hitét. A folyamat során a diákok a herceg életének állomásaitól (honnan) eljutnak az önzetlen segítés és a keresztény felelősségvállalás belső megéléséig (hová).

Fejlesztendő kompetenciák: empátia, erkölcsi ítélőképesség, forráselemzés, együttműködési készség és reflexió a saját hivatástudatra.

RÁHANGOLÁS, ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Első változat (játékos): „Rangsor-játék”
Időkeret, eszközök: 7 perc tábla, kréta
Soroljunk fel fogalmakat: hírnév, gazdagság, tudás, segítőkészség, hit stb. A diákoknak egyénileg kell sorrendet felállítaniuk fontosság szerint, majd megbeszéljük, vajon egy hercegnek mi lehetett a legfontosabb

Második változat (imádságos, reflektív): „A látás ajándéka”
Időkeret, eszközök: 7 perc, kendők szemkötéshez
Hunyjátok be a szemeteket 1 percre! Próbáljatok meg így kinyitni egy táskát,

vagy írni egy mondatot. Beszéljük meg, mit jelenthet egy vak vagy majdnem vak embernek, ha valaki visszaadta a látását.

IMPULZUS A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN

Időkeret, eszközök: 8 perc, projektor, képgaléria a hercegről
Rövid életrajzi kollázst: vetített képek Dunakilitiről, a köpcsényi és körmendi kórházról, valamint a családról. Közben magyarázzuk a képeket rövid életrajzi ismertetéssel.

ÉRTELMEZÉS – A

Időkeret, eszközök: 15 perc, szerepkártyák, forrásrészletek (melléklet)
Csoportmunka kooperatív módszerrel: „A kórház kapujában"
A diákok 3-4 fős csoportokat alkotnak. Minden csoport kap egy „szerepkártyát" (pl. szegény parasztember, aki nem tud fizetni; egy hitetlen orvoskolléga; a herceg felesége; egy ápoló). Feladatuk: egy rövid (1-2 perces) szituációs játékban mutassák be, hogyan viszonyult a herceg az adott személyhez a napi munka során a kapott forrásszövegek alapján.

ÉRTELMEZÉS – B

Időkeret, eszközök: 15 perc, munkalapok, post-it jegyzetek
Osszunk ki a diákoknak egy-egy szövegrészletet Batthyány-Strattman László naplórészleteiből (2. sz. melléklet) és kortársak visszaemlékezéseiből (3. sz. melléklet). A kapott szövegrészből (Idézetek, vagy Visszaemlékezések melléklet) gyűjtsenek számukra meghökkentő mondatokat, vagy cselekedeteket. Azt keressük, ami felkelti az érdeklődésüket. Szabad jelentkezéssel hallgassunk meg pár megosztást, indítsunk beszélgetést.

REFLEXIÓ, KAPCSOLAT AZ ÉLETTEL

Időkeret, eszközök: 10 perc, hivatalos ima a szentté avatásért
Zárókör: „Az én szemüvegem”
A herceg szemész volt – segített az embereknek tisztán látni. A diákok fogalmazzák meg: „Mi az a dolog az életemben vagy a környezetemben, amire ezentúl „tisztábban”, több szeretettel szeretnék nézni?”

Az órát a Boldog Batthyány-Strattmann László tiszteletére írt közös imával vagy egy csendes elhatározással zárjuk:

Mennyei Atyánk!
Hálát adunk Neked, mert Boldog László hitvallót a hit ajándékával megáldottad, és képessé tetted arra, hogy hercegi rangja és vagyona ellenére a szegények alázatos szolgája legyen.
Te megadtad neki, hogy orvosi hivatását a Te szereteted eszközeként gyakorolja, és családapaként gyermekeit a Te utaidon nevelje. Kérünk, dicsőítsd meg őt az Egyház szentjei között, hogy példája még ragyogóbban világítson mindannyiunk számára.
Segíts minket, hogy az ő közbenjárására mi is hűségesek maradjunk hitünkhöz, és tiszta szívvel szolgáljuk szenvedő embertársainkat. Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

MELLÉKLET

A szegények orvosa és a szeretet apostola

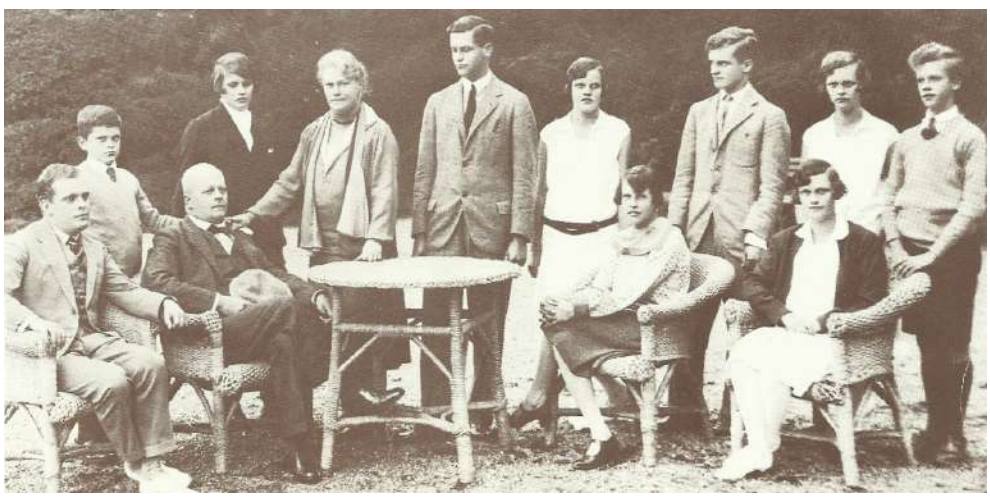

A kórház északi oldala. Nordfront des Spitales.

1. Idézetek Batthyány-Strattmann Lászlótól (Az orvos Batthyány-Strattmann László, s. a. r. Gazda István, Budapest, 2003., real.mtak.hu)

A) „…mint életemben mindig, e helyen is mély hálát adok a Teremtőnek, hogy az orvosi pályára hívott. Ha boldogok akartok lenni, tegyetek másokat boldoggá. Életem egyik fő feladatának tekintettem, hogy orvosi működésemmel szenvedő embertársaimnak szolgálatot tegyek, és ezáltal a jó Istennek tetsző dolgot cselekedjem. Munkám végzése során számtalan kegyelemnek és sok lelki örömnek voltam részese. Hálát adok mindezért a Teremtőnek.” „Imádlak, végtelen Fönség, aki nekem az orvosi hivatást jelölted ki, s megadod a lehetőséget ahhoz is, hogy kórházat tartsak fenn a testvéri szeretet gyakorlására. Mennyei Atyám, áldj meg minden hozzám forduló beteget, add, hogy ne csak testi gyógyulást, hanem lelki vigasztalást is találjanak nálam.”

B) „Sokat hibázunk türelmetlenséggel is. Úgy kellene, hogy minden beteghez alapos adag türelmet vigyünk magunkkal, és minden rossz hangulatot a betegszoba előtt hagyjunk. Sose éreztessük a beteggel, hogy kevés időnk van számára, hallgassuk meg nagyon figyelmesen szenvedéseit, és jegyezzük meg magunknak, amit mond, hogy mindenekelőtt nagy részvétünket lássa. Kezünk minden mozdulata a betegágynál csupa türelem, szelídség és kímélet legyen, és minden csak szeretetet leheljen; soha ne legyünk sietősek, felületesek, mintha csak minél előbb készen akarnánk lenni, se lármásak és hevesek. Hiszen olyan jól esik a betegnek, ha gyöngeségében, fájdalmában látja iránta való figyelmünket, amely mindenben megnyilvánul, a halk járásban, halk beszédben és cselekvésben. Szép szokás, ha a betegnek nyújtott orvosságot, ételt-italt előzőleg megáldjuk.”

C) „Én szeretem hivatásomat, a beteg megtanít, hogy mindig jobban szeressem Istent, és a betegekben Istent szeretem, a beteg többet segít nekem, mint én neki! Imádkozik értem, és elhalmoz békével engem és családomat. A beteg Isten jóságából Cirenei Simonná tesz engem, mert segítek Krisztus keresztjét hordozni, a felebarát keresztjét a felebaráti szeretet által.”

D) Egyszer egy kislány szeméből kellett eltávolítania idegen anyagot. A gyermek félt, és sírt. A jóságos doktor azonban így bátorította: „Ne sírj! Ketten fogjuk elvégezni a műtétet. Te megfogod könyökömnél a kezemet, amelyben ez a csipesz van, aztán segítesz nekem kivenni a vasreszeléket a szemedből. Ha fájdalmat érzel, megszorítod a könyököm, és mindjárt megállunk. Egyet pihenünk, és máris készen vagyunk.”

„…betegem, Veihmann kisasszony ott térdelt a kápolna sarkában, odamentem hozzá: – Látja, most megint egészségesen láthatja a kedves májusi oltárt. – Ugyanis amikor beteg volt, azt mondta: bárcsak láthatnám a drága Szűzanyát!”

E) Amikor kórházából útra bocsátotta gyógyult betegeit, lelki útmutatást adott nekik a Nyisd fel szemeidet és láss! című könyvecskéjével: „Sok évre kiterjedő orvosi ténykedésem alatt elégszer tapasztalhattam, mily nagy volt öröme betegeimnek, amikor gyógyulva hagyhatták el kórházamat vagy rendelőmet. Ilyenkor önkéntelenül is az a gondolatom támadt: a tested ismét egészséges, de a lelked, az ember emez összehasonlíthatatlanul fontosabb részét, talán már rég súlyos kór emészti! Mily örömest vésnék lelkedbe is néhány megszívlelendő szót, hogy a halálos ágyadig és azon túl is, Isten ítélőszékéig kíséröd maradjon."

2. Visszaemlékezések

A) Egy ízben egy ütött-kopott öreg koldus jelentkezett nála az ambulancián. A lerongyolódott ember szemei rettenetes állapotban voltak. Majdnem teljesen vak volt. Két szemét valamilyen úton-módon oltott mész roncsolta össze. „Segítsen rajtam, doktor úr!" A herceg azonnal felvette őt kórházába, és heteken át kezelte majdnem teljesen remény nélkül, hogy a szeme világát megmenthesse. Ismételten megoperálta s a gondos kezelés eredménye az lett, hogy a páciens teljesen felgyógyult. Szemei épek maradtak. Azután tetőtől talpig új ruhát és cipőt adatott neki, s gazdagon megajándékozva bocsátotta el. Az öreg koldus hálálkodása nem ismert határt. Térdre borult a herceg előtt, s kezét csókokkal akarta illetni. De a herceg gyorsabb volt, mint az öreg koldus. Hirtelen mellé térdelt. „Ha már hálát akar adni öregem, akkor adjunk együtt hálát a jó Istennek, aki magát az én közbe jöttömmel meggyógyította." Arcán lepergő hálakönnyekkel hagyta el a herceg kórházát az öreg koldus.

B) Ha a nevét aláírta, legtöbbször elhagyta a herceget, sokszor a keresztnevét is, de a doktor sohasem maradt el a neve elől. Nyolcévi főispánságom alatt csak egyszer kért tőlem valamit. A háború első évében, amikor a köpcsényi körorvos és az õ kórházának főorvosa is hadba vonult, egy széles vidék orvos nélkül maradt, és akkor csaknem mentegetődzve, hogy egyszer ő is kér valamit, adta elő azt a kívánságát, nevezzem ki őt ideiglenesen a körorvosi állásra. És bizony mondom, hogy nem hiszem, hogy ebben az országban volt, van vagy lesz kör, ahol az orvosi szolgálat jobban, lelkiismeretesebben és pontosabban lett volna ellátva.

C) Nem méltatlankodott, ha éjnek idején, legjobb álmából verték fel, nem húzódozott hóban, fagyban, sárban kocsira ülni, hogy elmenjen egy szülő asszonyhoz, nem fogta be az orrát, ha alacsony, szellőzetlen, a munka verejték szagától terhes földes szobába kellett lépnie, és úgy vizsgálta meg, úgy ápolta a legutolsó napszámost vagy beteg cigányt, mintha főherceget kezelt volna.

D) De ezen a komoly, életet betöltő hivatáson felül még valami volt. Emberbarát. Emberbarát a szó legszebb, legnemesebb, legtisztább értelmezésében. Az orvosi mesterség, tudomány vagy művészet csak eszköz volt arra, hogy a legszebb és legfennköltebb erényt, a felebaráti szeretetet gyakorolhassa. Hiszen alig van még egy második olyan foglalkozás, ahol annyi alkalom van fájdalmat enyhíteni, könnyet letörölni, munkaerőt visszaadni és ezzel kenyeret adni, a felebaráton segíteni. És ha visszaadott valakit az egészségnek, az életnek, a családnak és a kenyérkeresetnek, akkor benne nemcsak az orvos örült a sikernek, de az ember is boldog volt, aki megsegíthette felebarátját. Orvos volt és emberbarát.

E) Amikor közel két évtizeddel ezelőtt, a herceg elődjének elhalálozása után, bizonyos öröklési és rangdolgokat kellett tisztázni, az akkori miniszterelnök, Tisza István gróf felvilágosításokat kért tőlem. Sajnos, nem ismerem Batthyány Lászlót, keveset is hallottam róla. Nem tudnád nekem röviden elmondani, milyen ember? Azt hiszem - feleltem - egyetlen mondatban megadhatom a választ. Olyan emberrel, mint Batthyány László, másikkal ebben az életben még nem találkoztam; csak régi krónikákban, szent legendákban és írásokban olvastam, hogy ilyenek is éltek a földön. Azóta két évtized telt el, és én ma sem mondhatok mást, mint amit akkor mondtam. Olyan emberrel, mint Batthyány László volt, ebben az életben másikkal nem találkoztam, és azt hiszem, nem is fogok találkozni; csak régi krónikákban, szent legendákban és írásokban olvastam, hogy ilyen emberek is éltek a földön.